CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

EGZAMIN MATURALNY

W ROKU SZKOLNYM 2018/2019

GEOGRAFIA

POZIOM ROZSZERZONY

FORMUŁA OD 2015

(„NOWA MATURA”)

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

ARKUSZ MGE-R1

CZERWIEC 2019

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1.1. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za uzupełnienie właściwymi określeniami trzech zdań.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
1. stratowulkan
2. gęsta
3. marmur

Zadanie 1.2. (0–2)
Schemat punktowania
2 p. – za poprawne wypełnienie czterech komórek.
1 p. – za poprawne wypełnienie dwóch lub trzech komórek.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

Rodzaj skały osadowej	Nazwa skały osadowej	Sposób powstawania skały
	wapień (uznaje się również dolomit)	Np. – Wapień powstaje w wyniku mineralizacji wapiennych szkieletów i muszli skorupiaków nagromadzonych zwykle na dnie morza. – Dolomit powstaje w wyniku mineralizacji wapiennych szkieletów i muszli skorupiaków nagromadzonych najczęściej na dnie morza lub w wyniku metasomatozy, czyli częściowego wypierania jednego składnika przez drugi (wapnia przez magnez).
okruchowa	zlepieniec	

Zadanie 2.1. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
F, P, P

Zadanie 2.2. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
W kolejności:
belemnit
dinozaur

Zadanie 3. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
1. barchan
2. ripplemarków

Zadanie 4.1. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź
B.

Zadanie 4.2. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi
- Z powodu osłonięcia kotliny wysokimi pasmami górskimi opady, które powstają na dowietrznych stokach wzniesień, nie docierają do jej dna.
- Kotlina jest położona daleko od wybrzeży morskich, przez co masy powierza są tu suche przez cały rok.
- Otaczające kotlinę wysokie góry tworzą cień opadowy, gdyż wilgotne masy powietrza pozbywają się wody na stokach dowietrznych.

Zadanie 5. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za trzy poprawnie uzupełnione zdania.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
1. traw
2. czarnoziemów
3. Pogórza Kazachskiego

Zadanie 6.1. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
W kolejności:
C
A
B

Zadanie 6.2. (0–2)
Schemat punktowania
2 p. – za dwa poprawne argumenty.
1 p. – za jeden poprawny argument.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi
- Stacja B jest położona w głębi lądu, więc w styczniu kontynentalizm jej klimatu przejawia się niższą temperaturą powietrza niż nad oceanem, nad którym jest położona stacja A.
- Stacja B jest położona bardziej na północ od stacji A i przez to poddawana jest silniejszym wpływom zimnego powietrza z północy.
- Wysokość górowania Słońca na stacji A jest większa z powodu położenia bliżej równika.

Zadanie 7. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
1. Brzezinka
2. Wielka Góra
3. Bukowina Waksmundzka

Zadanie 8.1. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź
D.

Zadanie 8.2. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
1. SSW
2. 1 km

Zadanie 8.3. (0–2)
Schemat punktowania
2 p. – za dwa poprawne czynniki wraz z wykazaniem poprawnego wpływu każdego z nich.
1 p. – za jeden poprawny czynnik wraz z wykazaniem poprawnego wpływu.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi
Czynnik pozaprzyrodniczy, np.
- gęsta zabudowa

Wpływ na jakość powietrza, np.
– Sprzyja koncentracji zanieczyszczeń z palenisk domowych i środków transportu.

- stosowanie węgla lub drewna w paleniskach domowych

Wpływ na jakość powietrza, np.
– Duża emisja CO_2, SO_2 i pyłów.

- transport

Wpływ na jakość powietrza, np.
– Duże natężenie ruchu transportowego w okresach turystycznych sprzyja koncentracji zanieczyszczeń transportowych.

Czynnik przyrodniczy, np.
- ukształtowanie terenu

Wpływ na jakość powietrza, np.
– Położenie w kotlinie górskiej (w dolinie rzeki) sprzyja koncentrowaniu się zanieczyszczeń w zagłębieniu terenu (szczególnie podczas częstych inwersji termicznych).

- klimat

Wpływ na jakość powietrza, np.
– Chłodne i długie zimy w podgórskiej miejscowości wymuszają ogrzewanie domów, co powoduje emisję zanieczyszczeń.

Zadanie 9. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź
D.

Zadanie 10. (0–2)
Schemat punktowania
2 p. – za poprawny sposób obliczeń i poprawny wynik.
1 p. – za poprawny sposób obliczeń.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawna odpowiedź
660 – 570 = 90
Różnica wysokości wynosi 90 m
Skala mapy:
1:50 000
1 cm na mapie odpowiada w terenie 500 m
$\text{Spadek} = \frac{90\ \text{m}}{500\ \text{m}} \text{x}\ 100\% = 18\%$
Spadek = 18%

Zadanie 11. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za podanie właściwej daty i wpisanie poprawnej szerokości geograficznej.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź
Data: 22 czerwca
Szerokość geograficzna: 90ºN

Zadanie 12. (0–2)
Schemat punktowania
2 p. – za cztery poprawne odpowiedzi.
1 p. – za dwie lub trzy poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi
1. A
2. C
3. B
4. D

Zadanie 13.1. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za wskazanie poprawnej epoki geologicznej powstania współczesnej wiecznej zmarzliny oraz podanie poprawnej cechy współczesnego klimatu sprzyjających występowaniu wiecznej zmarzliny.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź
Epoka: plejstocen.

Cecha klimatu, np.
– średnia temperatura powietrza poniżej 0 °C
– mroźna zima i chłodne lato
– długa zima i krótkie lato
– suchy klimat (mała ilość opadów atmosferycznych)

Zadanie 13.2. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
P, F, F

Zadanie 14. (0–2)
Schemat punktowania
2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.
1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi
W kolejności:
D
C
B

Zadanie 15. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź
bory

Przykładowe uzasadnienie
- Sandry są zbudowane z piasków i żwirów stanowiących dogodne podłoże dla rozwoju ubogich (mało wymagających) lasów iglastych.
- Sosny mają małe wymagania glebowe, stąd często porastają ubogie gleby bielicowe, rozwinięte na piaszczystych sandrach.
- Bory nie zostały wycięte w toku rozwoju gospodarczego z uwagi na mniej atrakcyjne dla rolnictwa gleby rozwinięte na sandrach.

Zadanie 16. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
1. buka
2. morskim
3. wschód

Zadanie 17. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
1. Grecja
2. Irlandia
3. Norwegia

Zadanie 18. (0–2)
Schemat punktowania
2 p. – za dwa poprawne obszary i dwie poprawne przyczyny.
1 p. – za jeden poprawny obszar wraz z poprawną przyczyną.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi
Obszar 2
Przyczyna, np.
– Występowanie klimatu zwrotnikowego suchego.
– Występowanie pustyni.
– Deficyt wody.

Obszar 5
Przyczyna, np.
– Występowanie wilgotnego klimatu równikowego.
– Wiecznie zielone lasy ograniczające rozwój gospodarki.
– Góry stanowiące barierę dla osadnictwa.

Zadanie 19. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź
A2

Zadanie 20. (0–2)
Schemat punktowania
2 p. – za przedstawienie trzech poprawnych przyczyn.
1 p. – za przedstawienie dwóch poprawnych przyczyn.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi
- Przedkładanie kariery zawodowej nad macierzyństwo, zwłaszcza wśród lepiej wykształconych kobiet.
- Wydłużenie okresu kształcenia kobiet.
- Rozpowszechnienie się stylu życia typowego dla krajów wysoko rozwiniętych.
- Rozpowszechnienie się miejskiego stylu życia (późne macierzyństwo jest szczególnie częste w dużych miastach).
- Chęć ustabilizowania sytuacji materialnej/mieszkaniowej przed decyzją o macierzyństwie, obawy o odpowiednie warunki materialne i socjalne.
- Obawy przed utratą pracy (większe wśród kobiet o krótkim stażu pracy).
- Upowszechnienie wiedzy wśród młodzieży o metodach planowania ciąży/środkach antykoncepcyjnych sprzyja racjonalnym decyzjom o macierzyństwie, dlatego zwiększa się wiek matek posiadających pierwsze dziecko.

Zadanie 21. (0–2)
Schemat punktowania
2 p. – za cztery poprawnie uzupełnione wiersze tabeli.
1 p. – za dwa lub trzy poprawnie uzupełnione wiersze tabeli.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

Litera na mapie	Nazwa państwa	Dominująca religia lub wyznanie
	Rosja	prawosławie (chrześcijaństwo)
D		hinduizm
	Mongolia	buddyzm (lamaizm)
B		islam

Zadanie 22. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za uzasadnienie odnoszące się do warunków przyrodniczych Norwegii.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź
Norwegia wykorzystuje energię (licznych szybko płynących) rzek do produkcji dużej ilości energii elektrycznej, której nadwyżki można wykorzystać do energochłonnej produkcji aluminium.

Zadanie 23. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za podanie nazwy poprawnego surowca energetycznego i poprawne określenie możliwości jego wykorzystania z uzasadnieniem.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź
rudy uranu

Przykładowe uzasadnienie
Kraj X (Niger) posiada zasoby rud uranu, jednak nie posiada środków finansowych na budowę elektrowni atomowej. Kraj ten należy do najbiedniejszych krajów świata, znajduje się na etapie przedindustrialnym i nie ma dużego zapotrzebowania na energię elektryczną.

Zadanie 24. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź
P, F, F

Zadanie 25.1. (0–2)
Schemat punktowania
2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
1 p. – za jedną poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowa odpowiedź
Obszar A:
- Może występować zagrożenie ruchami masowymi, gdyż np. podczas eksploatacji węgla brunatnego powstają w wyrobisku strome skarpy sprzyjające osuwiskom.

Obszar B:
- Jest pokryty roślinnością, która umacnia grunt i chroni stoki przed erozją.
- Stoki są terasowane, co hamuje ruchy masowe.

Zadanie 25.2. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi
- Eksploatacja węgla wymaga odwodnienia złoża (wypompowywania wody podziemnej na powierzchnię).
- Pogłębianie wyrobiska powoduje naruszanie warstw wodonośnych.

Zadanie 26.1. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
C., E.

Zadanie 26.2. (0–2)
Schemat punktowania
2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.
1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi
- Rozwój przemysłu przetwórczego (wzrost liczby zakładów przemysłowych, powstanie okręgów przemysłowych).
- Wzrost gęstości sieci transportowej.
- Wzrost gęstości zaludnienia (napływ ludności).
- Wzrost poziomu urbanizacji.
- Duży udział zatrudnionych w przemyśle.
- Rozwój infrastruktury technicznej.
- Duża gęstość sieci komunikacyjnej.
- Pogorszenie się jakości życia mieszkańców wskutek zanieczyszczenia środowiska.
- Ograniczenia dla rozwoju rolnictwa (ekologiczne i przestrzenne).
- Mniejszy udział kobiet niż mężczyzn w strukturze zatrudnienia.

Zadanie 27.1. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
W kolejności:
miedź
ropa naftowa
węgiel kamienny

Zadanie 27.2. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
B., D.

Zadanie 28.1. (0–2)
Schemat punktowania
2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.
1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi
- Utrata ziemi i pracy przez rolników.
- Wzrost bezrobocia i biedy.
- Stagnacja gospodarcza regionów pozbawionych podstaw egzystencji dla ludności rolniczej, której ziemia została wykupiona.
- Zagrożenie głodem i ubóstwem, gdyż przemysłowe uprawy monokulturowe konkurują z uprawą roślin żywieniowych.
- Ograniczony dostęp do żywności wskutek eksportu zbiorów do krajów rozwiniętych.
- Nasilenie się migracji ludności rolniczej do miast.
- Chemizacja rolnictwa wskutek rozwoju przemysłowego rolnictwa monokulturowego.

Zadanie 28.2. (0–2)
Schemat punktowania
2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.
1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi
- Niskie koszty ziemi w krajach biednych stwarzają możliwość osiągnięcia korzyści dla inwestorów z KWR.
- W warunkach gorącego klimatu można uzyskiwać dwukrotne zbiory w roku i osiągać większe zyski.
- Obszary rolnicze w wielu KWR nie zaspokajają potrzeb żywnościowych ludności.
- Szybki wzrost liczby ludności Chin i krajów arabskich motywuje do pozyskiwania nowych terenów rolniczych.

– Takie kraje jak Arabia Saudyjska, Katar, ZEA nie posiadają gruntów ornych na własnym terytorium.

Zadanie 29.1. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za podkreślenie poprawnych nazw trzech krajów.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź
Ekwador, Kolumbia, Tajlandia

Zadanie 29.2. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
1. palmy oleistej
2. węgla kamiennego

Zadanie 30. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

pszenica		X		
żyto	X			

Zadanie 31. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za dwa poprawne wnioski.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź
1. Polska w porównaniu z pozostałymi krajami pozyskiwała najmniej drewna na 1 mieszkańca.
2. Tylko w Polsce nastąpił wzrost pozyskiwania drewna na 1 mieszkańca.

Zadanie 32. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi
W kolejności:
dolnośląskie
łódzkie

Zadanie 33. (0–2)
Schemat punktowania
2 p. – za podanie trzech poprawnych argumentów.
1 p. – za podanie dwóch poprawnych argumentów.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi
- Nastąpił upadek nierentownych zakładów przemysłowych, więc zatrudnienie w przemyśle zmalało.
- Restrukturyzacja przemysłu spowodowała spadek zatrudnienia w pracochłonnych branżach przemysłu.
- Prywatyzacja przedsiębiorstw przyczyniła się do spadku zatrudnienia w zakładach przemysłowych z powodu obniżania kosztów produkcji.
- Wzrósł popyt na usługi, co spowodowało odpływ części pracowników z przemysłu do III sektora gospodarki.
- Nastąpiło załamanie się eksportu do krajów byłego bloku socjalistycznego, co spowodowało spadek produkcji i zatrudnienia w przemyśle.
- Modernizacja i automatyzacja produkcji przyczyniły się do spadku zatrudnienia wskutek wprowadzania nowych technologii.

Zadanie 34. (0–1)
Schemat punktowania
1 p. – za wyjaśnienie zawierające:
– wskazanie przynajmniej jednego składnika HDI, innego niż PKB na 1 mieszkańca
– określenie, że inne składniki HDI muszą być większe dla Polski, by równoważyć niższe PKB/mieszkańca naszego kraju.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź
HDI jest podobny w obu państwach, ponieważ na jego wartość, oprócz PKB, mają wpływ przewidywana długość życia i poziom wykształcenia (analfabetyzm i poziom scholaryzacji brutto). Te składniki są dla Polski wyżej oceniane i równoważą niższe PKB na 1 mieszkańca, stąd sumaryczny wskaźnik HDI jest podobny w obu państwach.